

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

78. SESJA PLENARNA 12–13 LUTEGO 2008 R.

Opinia Komitetu Regionów „dyplomacja miast”

(2009/C 120/01)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje żywotną i rosnącą rolę dyplomacji miast – którą możemy szeroko zdefiniować jako narzędzie, dzięki któremu władze lokalne i ich organy mogą wspierać spójność społeczną, zrównoważony rozwój środowiska naturalnego, zapobieganie konfliktom, ich rozwiązywanie oraz odbudowę i odnowę po zakończeniu konfliktów na szczeblu globalnym, aby tworzyć stabilne środowisko, w którym ludzie mogą żyć razem w klimacie demokracji, postępu i dobrobytu.
- Uznaje, że nowoczesnej demokracji nie kształtują i nie realizują jedynie rządy krajowe oraz że w świetle potrzeby dialogu, współpracy i koordynacji, koniecznych, by zapewnić pokój, demokrację i poszanowanie praw człowieka na wszystkich szczeblach, bliższa współpraca między rządami krajowymi a władzami lokalnymi i regionalnymi stanowi naturalną i konieczną drogę do zwiększenia skuteczności procedur i strategii na wielu szczeblach. Mniejsze i większe miasta odgrywają dużą rolę we współpracy międzynarodowej, gdyż współpracują z innymi ośrodkami miejskimi w sieciach międzynarodowych.
- Jest zdania, że w szerszym kontekście współpracy transgranicznej, w szczególności w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa istnieją możliwości wspierania współpracy z Komisją Europejską, aby rozpatrzeć tematy, obszary polityki, a przede wszystkim działania wchodzące w zakres dyplomacji miast.
- Z zadowoleniem przyjmuje wznowienie partnerstwa eurośródziemnomorskiego i w tym kontekście podkreśla znaczenie podtrzymywania dialogu pomiędzy władzami lokalnymi państw członkowskich UE oraz partnerami w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa w regionie Morza Śródziemnego, a także w Europie Wschodniej.
- Podkreśla zasadniczą rolę, jaką może odegrać doświadczenie UE w zakresie transferu wiedzy we wszystkich dziedzinach, w których może być stosowana dyplomacja miast, takich jak dobre sprawowanie rządów, wspieranie przejrzystości, walka z korupcją, rozwój lokalny, infrastruktura, zdrowie, edukacja i szkolenie, walka z handlem ludźmi, młodzież, równość kobiet i mężczyzn oraz dialog międzykulturowy.

Sprawozdawca: Eleni LOUCAIDES (CY/PPE)
radna Nikozji

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

jako europejski organ instytucjonalny reprezentujący władze lokalne i regionalne państw członkowskich, zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej,

1. uznając żywo i rosnącą rolę dyplomacji miast – którą możemy szeroko zdefiniować jako narzędzie, dzięki któremu władze lokalne i ich organy mogą wspierać spójność społeczną, zrównoważony rozwój środowiska naturalnego, zapobieganie konfliktom, ich rozwiązywanie oraz odbudowę i odnowę po zakończeniu konfliktów na szczeblu globalnym, aby tworzyć stabilne środowisko, w którym ludzie mogą żyć razem w klimacie demokracji, postępu i dobrobytu;

2. mając na względzie, że rolę tę uznaje się na całym świecie oraz że wiele miast, władz lokalnych, a w szczególności organów komunalnych w państwach członkowskich UE od wielu lat angażuje się w dyplomację miast, a dysponując szeroką wiedzą o tej sferze, odgrywa zasadniczą rolę i skutecznie przyczynia się do rozwoju sojuszy, aby ułatwiać dialog i zapobiegać konfliktom, wspierać ich rozwiązywanie oraz odbudowę i odnowę po zakończeniu konfliktów, a także do rozwoju krajów trzecich zarówno na kontynencie europejskim, w szczególności na Bałkanach, jak i na Bliskim Wschodzie, w Ameryce Łacińskiej, Afryce i reszcie świata;

3. uznając, że świat staje się coraz bardziej zurbanizowany i złożony, a miasta i ich władze samorządowe na co dzień znajdują się na pierwszej linii w wielokulturowym środowisku, działając na rzecz zagwarantowania praw obywateli, łagodzenia napięć, rozwiązywania konfliktów, wspierania integracji społecznej i gospodarczej oraz spójności terytorialnej, dialogu między kulturami i wyznaniem oraz państwami i narodami oraz pokoju i stabilności;

4. uznając, że nowoczesnej demokracji nie kształtują i nie realizują jedynie rządy krajowe oraz że w świetle potrzeby dialogu, współpracy i koordynacji, koniecznych, by zapewnić pokój, demokrację i poszanowanie praw człowieka na wszystkich szczeblach, bliższa współpraca między rządami krajowymi a władzami lokalnymi i regionalnymi stanowi naturalną i konieczną drogę do zwiększenia skuteczności procedur i strategii na wielu szczeblach;

5. uznając, że mniejsze i większe miasta odgrywają dużą rolę we współpracy międzynarodowej, gdyż współpracują z innymi ośrodkami miejskimi w sieciach międzynarodowych. Należy jednak zauważyć, że realizują one te zadania z własnej inicjatywy;

6. uznając jednocześnie, że dyplomacja miast i, bardziej ogólnie, współpraca zdecentralizowana uzupełniają się wzajemnie, jeżeli chodzi o wspieranie pokoju i zrozumienia między narodami oraz że władze lokalne i regionalne stanowią podstawę inicjatyw na rzecz współistnienia i zgody między państwami i narodami, zawsze działając w kontekście międzynarodowych przepisów dotyczących praw człowieka oraz zasad i wartości Unii Europejskiej;

7. wyrażając zaniepokojenie nowymi wyzwaniem, wobec których staje ludzkość, m.in. zmianami klimatycznymi, klęskami żywiołowymi, dostępem do wody pitnej i innych zasobów naturalnych, zagrożeniem pandemią, głodem, ubóstwem, ciągłym nasilaniem się migracji, powodującymi w naszych społeczeństwach falę ekstremizmu, nietolerancji i napięć pomiędzy społecznościami o różnych kulturach, pochodzeniu etnicznym, wyznaniach i tradycjach, będących często przyczyną konfliktów zarówno w obrębie państw, jak i pomiędzy nimi oraz wyrażając przekonanie, że konieczne jest wypracowanie wspólnego podejścia i wspólne działanie;

8. zaangażowany na rzecz wspierania zrównoważonego rozwoju naszych miast i terytoriów, aby zapewnić w nich większą sprawiedliwość, spójność oraz przestrzeganie podstawowych praw człowieka oraz równości kobiet i mężczyzn wszystkich ras, kultur i wyznań, przy jednoczesnym poszanowaniu potrzeby dostępu do edukacji i rynku pracy, w celu wzmocnienia procedur demokratycznych i samorządu lokalnego, które są niezbędne w budowaniu bardziej zjednoczonego świata opartego na pokoju;

9. świadomy, że zmieniający się charakter konfliktów stanowi stałe obciążenie dla władz lokalnych, które muszą dbać o dobro swoich obywateli oraz że dialog i bliższa współpraca władz lokalnych i regionalnych na szczeblu międzynarodowym mogłyby przyczynić się do wzajemnego zrozumienia, wspierania wspólnych celów i rozwiązywania konfliktów niezależnie od ich przyczyny;

10. uznając, że to obywatele i społeczności lokalne są poszkodowani, kiedy rządy na szczeblu centralnym ponoszą porażkę i nie są w stanie nawiązać dialogu, aby konstruktywnie rozwiązywać problemy z myślą o przywróceniu porządku i stabilności;
11. uznając też, że władze lokalne, jako szczebel rządów najbliższy społeczeństwu, są świadome potrzeb obywateli i najbardziej kompetentne, by je określić i zaspokoić w czasach kryzysów lub konfliktów oraz je przewidywać;
12. uważając, że obowiązkiem władz lokalnych jest praca na rzecz wolności, demokracji i postępu, a tym samym przyczynianie się do rozwoju na świecie i zapewniania pokoju;
13. uznając, że UE i jej polityka, taka jak europejska polityka sąsiedztwa, napotka na poważne problemy z wykorzystaniem w pełni swojego potencjału, jeżeli nie uda się rozwiązać konfliktów sprawiających, że współpraca regionalna staje się niezwykle trudna czy wręcz niemożliwa;
14. mając na względzie, że oznaką rosnącego statusu i wpływu dyplomacji miast była zorganizowana niedawno w Hadze w dniach 11-13 czerwca 2008 r. Pierwsza Światowa Konferencja w sprawie Dyplomacji Miast, podczas której omawiano rolę władz lokalnych w zapobieganiu konfliktom, budowaniu pokoju oraz odbudowie i odnowie po zakończeniu konfliktów i na której reprezentowany był Komitet Regionów;
15. uznając pionierską i odpowiedzialną pracę w dziedzinie dyplomacji miast wykonaną i wciąż prowadzoną przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, Radę Gmin i Regionów Europy, komitet ds. dyplomacji miast, budowania pokoju i praw człowieka Światowej Organizacji Miast i Władz Lokalnych, Stowarzyszenie Agencji Demokracji Lokalnej, światowy ruch „Burmistrzowie dla pokoju”, właściwe agencje ONZ, organizację Glocal Forum oraz inne instytucje międzynarodowe i organizacje pozarządowe;
16. Zwraca się do wszystkich rządów lokalnych, by rozwały swoje obowiązki dotyczące utrzymywania pokoju i sprawiedliwości oraz wspierania praw człowieka dla wszystkich, zapewniając spójność w miastach z myślą o spójności na świecie.
17. Ponownie wyraża potrzebę zapewnienia skuteczniejszych i bardziej przejrzystych mechanizmów pomocy na szczeblu międzynarodowym, uproszczenia procedur i, przede wszystkim, zaangażowania władz lokalnych w tworzenie i ustanawianie odpowiednich mechanizmów.
18. Wyraża zadowolenie z komunikatu Komisji Europejskiej z 8 października 2008 r., w którym jest mowa o konieczności odgrywania przez władze lokalne większej roli w opracowywaniu i wdrażaniu działań UE na rzecz rozwoju i prowadzenia zorganizowanego dialogu między władzami lokalnymi a Komisją pod egidą Komitetu Regionów.
19. Z zadowoleniem przyjmuje również fakt, iż we wspomnianym komunikacie mówi się o utworzeniu platformy wymiany informacji pomiędzy władzami lokalnymi UE, zgodnie z propozycją Komitetu Regionów.
20. Podkreśla, że bezpośrednio w interesie UE leży dążeniem do rozwiązywania regionalnych konfliktów i problemów zagrażających bezpieczeństwu Europy oraz zapobieganie niekontrolowanym przepływom migracyjnymi przerwaniu dostaw energii i ogólnie wspieranie pokoju na świecie.
21. Ponownie wyraża przekonanie, że dostatnie i bezpieczne sąsiedztwo można osiągnąć tylko dzięki skutecznej współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym.
22. Uważa, że władze lokalne i regionalne są najbardziej kompetentne, by określać i reagować na potrzeby obywateli zarówno zapobiegawczo, jak i po zakończeniu konfliktu.
23. Jest zdania, że w szerszym kontekście współpracy transgranicznej, w szczególności w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa istnieją możliwości wspierania współpracy z Komisją Europejską, aby rozpatrzyć tematy, obszary polityki, a przede wszystkim działania wchodzące w zakres dyplomacji miast.
24. Z zadowoleniem przyjmuje wznowienie partnerstwa eurośródziemnomorskiego i w tym kontekście podkreśla znaczenie podtrzymywania dialogu pomiędzy władzami lokalnymi państw członkowskich UE oraz partnerami w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa w regionie Morza Śródziemnego a także w Europie Wschodniej i na Kaukazie, gdzie, co należy podkreślić, UE odgrywa ważną rolę we wspieraniu procesu pokojowego i dostarczaniu pomocy humanitarnej od czasu wybuchu działań wojennych w sierpniu 2008 r.
25. Ponownie wyraża swój zamiar, aby wspierać utworzenie eurośródziemnomorskiego zgromadzenia regionalnego i lokalnego, aby nadać kształt inicjatywie „Proces barceloński: Unia na rzecz regionu Morza Śródziemnego”, uzgodnionej w dniu 13 lipca przez Radę Europejską w Paryżu, mając między innymi na uwadze promowanie celów związanych z dyplomacją miast.

26. Przyjmuje z zadowoleniem końcową deklarację konferencji ministerialnej zorganizowanej pod hasłem: „Proces barceloński: Unia dla Śródziemnomorza” w dniach 3–4 listopada 2008 r. w Marsylii, w której to deklaracji zasadniczo zaakceptowano propozycję przedstawioną podczas forum władz lokalnych i regionalnych w dniach 22–23 czerwca 2008 r. w Marsylii i powtórzoną w opinii KR-u z dnia 8 października 2008 r. oraz zobowiązuje się do przyłączenia Euro-śródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) do Unii dla Śródziemnomorza, po utworzeniu tej ostatniej.

27. Uznaje, że mimo wcześniejszych doświadczeń wszystkich zaangażowanych podmiotów oraz ich konstruktywnej i praktycznej roli jak dotąd nie sformułowano zasad dotyczących dyplomacji miast.

28. Zauważa, że trudno jest precyzyjnie określić główne czynniki stanowiące o sukcesie lub porażce dyplomacji miast; z tego względu procedury muszą być dostosowane do potrzeb i elastyczne, tak by mogły funkcjonować w szybko zmieniających się warunkach.

29. Jest przekonany, że podmioty zaangażowane w dyplomację miast muszą zdawać sobie sprawę z tego, że jest to złożony proces, któremu muszą towarzyszyć inne działania oraz że należy dysponować odpowiednią wiedzą na temat szczególnych warunków w danej strefie konfliktu i jego kontekstu historycznego, w szczególności po to, by zapewnić zgodę zainteresowanych władz lokalnych na wszelkie inicjatywy czy działania.

30. Uważa, że doświadczenie i współpraca instytucji UE w tym obszarze ma zasadnicze znaczenie, i ponownie wyraża potrzebę większego wsparcia politycznego i technicznego, aby zapewnić stałą współpracę transgraniczną państw sąsiadujących z UE przebiegającą na szczeblu samorządu lokalnego; zwraca się do państw członkowskich i zainteresowanych państw, aby w pełni wykorzystywały TAEX oraz inne istniejące instrumenty i programy partnerstwa, takie jak Program Europa dla Obywateli na lata 2007–2013, aby stworzyć podstawy podejścia opartego na dyplomacji miast.

31. Zauważa, że można organizować wymiany pracowników władz lokalnych pomiędzy państwami członkowskimi UE, aby wspierać wymiar dyplomacji miast oraz bliższą współpracę i koordynację między nimi, aby gromadzić doświadczenia i tworzyć sieci działań.

32. Podkreśla zasadniczą rolę, jaką może odegrać doświadczenie UE w zakresie transferu wiedzy we wszystkich dziedzinach, w których może być stosowana dyplomacja miast, takich

jak dobre sprawowanie rządów, wspieranie przejrzystości, walka z korupcją, rozwój lokalny, infrastruktura, zdrowie, edukacja i szkolenie, walka z handlem ludźmi, młodzież, równość kobiet i mężczyzn oraz dialog międzykulturowy.

33. Zauważa potrzebę dalszej współpracy Komisji Europejskiej i państw członkowskich z władzami lokalnymi i społeczeństwem obywatelskim, aby wspierać prawa człowieka i wszystkich grup ludności w trudnej sytuacji w gminach, w szczególności zwracając się do krajów zaangażowanych we współpracę eurośródziemnomorską, by były bardziej otwarte na wkład społeczeństwa obywatelskiego, samorządu lokalnego, a co za tym idzie – dyplomacji miast.

34. Uważa, że choć potrzebne jest, by podmioty międzynarodowe wzmacniały i ułatwiały działanie dyplomacji miast, zdaje sobie sprawę, że nowe struktury należy tworzyć tylko wtedy, gdy są bezwzględnie konieczne, a mają one służyć konkretnym potrzebom.

35. Zaleca, by Komisja Stosunków Zewnętrznych i Współpracy Zdecentralizowanej uważnie monitorowała rozwój sytuacji w tym zakresie, zachęcała do komunikacji pomiędzy zaangażowanymi organami i sieciami europejskimi i międzynarodowymi oraz organizacjami pozarządowymi, a także w miarę możliwości wyłoniła regiony, w których może być stosowana dyplomacja miast i gdzie Komitet Regionów może pełnić rolę katalizatora.

36. Zaleca, by Komitet Regionów informował UE o potrzebach władz lokalnych i regionalnych w regionach objętych konfliktami i odgrywał bardziej aktywną rolę w rozwiązywaniu konfliktów, wspierając dyplomację miast i powiązane środki.

37. Zwraca się także do UE, by umieszczała dyplomację miast w programach prac na spotkaniach z właściwymi organami międzynarodowymi.

38. Zachęca Komisję Europejską, by wspierała programy regionalne w celu zaangażowania władz lokalnych i regionalnych oraz ich organów zbiorowych w dyplomację miast, aby propagować wspólne cele i zasady.

39. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy dotyczącą sporządzenia Europejskiej karty dyplomacji miast i plan ustanowienia Europejskiej karty dyplomacji miast i plan ustanowienia funduszu na rzecz wsparcia dyplomacji miast, i wzywa UE, by zbadała możliwość ustanowienia instrumentu finansowania środków na wspieranie i propagowanie dyplomacji miast w bardziej ogólnym ujęciu.

40. W kontekście dużego zainteresowania dorocznymi Dniami Otwartymi w ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast zaleca przygotowanie specjalnego seminarium informacyjnego poświęconego dyplomacji miast i włączenie go do programu imprezy w 2009 r.

41. Zwraca uwagę państw członkowskich na dyplomację miast podkreślając swoje oddanie wartościom demokratycznym, państwu prawa i prawom człowieka, zwracając się do państw członkowskich o wspieranie inicjatyw w zakresie dyplomacji miast, zarówno w wymiarze dwustronnym, jak i wielostronnym, jako bardzo obiecującego narzędzia wspierania dialogu między organami lokalnymi i regionalnymi na szczeblu międzynarodowym oraz w ogólnych ramach polityki zagra-

nicznej państw członkowskich, wspierając tym samym podstawę inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego na rzecz zapewnienia pokoju na długi czas.

42. Poinformuje przewodniczącego Komisji Europejskiej, wysokiego przedstawiciela UE ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, komisarza ds. stosunków zewnętrznych, komisarza ds. rozwoju i pomocy humanitarnej oraz przewodniczącego Parlamentu Europejskiego o treści niniejszej opinii, podkreślając rolę, jaką zamierza odgrywać w dyplomacji miast oraz korzyści dla UE, jeśli chodzi o wzmocnienie jej polityki zagranicznej i osiągnięcie celów, jakimi są pokój, bezpieczeństwo i stabilność.

Bruksela, 12 lutego 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE
